

Nr 15

Utlåtande i anledning av väckta motioner angående dels obligatorisk reflexanordning för gående, dels skyldighet för fotgängare att vara försedd med reflex eller lykta.

Tredje lagutskottet har behandlat en inom riksdagens första kammare väckt och till lagutskott hänvisad motion, nr 429, av herr *Svanström*.

I motionen hemställes

”att riksdagen beslutar att hos Kungl. Maj:t hemställa om åtgärder syftande till sådan ändring av vägtrafikförordningen, att bärande av reflexanordningar eller tänd lykta göres obligatorisk för gångtrafikanter vid färd i mörker på väg, där tillfredsställande belysning ej finnes”.

Utskottet har vidare behandlat en inom riksdagens andra kammare väckt motion, nr 525, av herr *Rubin*.

I motionen hemställes

”att riksdagen beslutar att i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om sådan ändring av vägtrafikförordningen att bestämd skyldighet för gående att vid färd i mörker på icke upplyst väg bära reflexanordning eller tänd lykta införes”.

Gällande bestämmelser

Enligt 60 § 2 mom. fjärde stycket *vägtrafikförordningen den 28 september 1951* gäller att den som under mörker färdas gående på väg, där tillfredsställande belysning inte är anordnad och särskild gångbana inte finns, bör vara försedd med tänd lykta eller reflexanordningar eller ock bära klädesplagg, som vid belysning skarpt avtecknar sig mot omgivningen. Bestämmelsen har som framgår av att ordet ”bör” används karaktären av rekommendation.

Motionerna

I motionen I:429 av herr *Svanström* anförs bl. a. att förslag i olika sammanhang framförts om skärpning av bestämmelserna så att användande av lykta eller reflexanordning blir obligatoriskt. Invändningar har emellertid framställts, varvid hänvisats till svårigheter att övervaka efterlevnaden av bestämmelsen. Samma invändning kan, säger motionären, måhända göras i många andra trafiksammanhang, men man har trots detta i de allra flesta fall tvingande bestämmelser i lagen. Det förefaller motionären egendomligt att det t. ex. skall vara svårare att övervaka användandet av tänd lykta eller reflexanordningar bland gångtrafikanterna än att kontrollera samma saker hos cyklisterna.

I motionen II:525 av herr *Rubin* anförs bl. a. att mörkerolyckorna inte visar någon

tendens att minska. Efter högertrafikens införande är många bilförare osäkra och har genom rattens placering inte heller samma kontroll över vägkanten som förut. Motionären anser det därför mer än någonsin nödvändigt att fotgängare på inte upplysta vägar bär lykta eller reflexer.

Frågans tidigare behandling

Frågan om införande av skyldighet för den som färdas gående på väg i mörker att bära reflexanordningar eller liknande har övervägts vid flera tillfällen. En redogörelse för tidigare riksdagsbehandling m. m. återfinns i utskottets utlåtande nr 28 år 1967.

Här må nämnas att den nuvarande rekommendationen att bära lykta eller reflexanordning tillkommit på riksdagens initiativ (2LU 1960:63, rskr. 371). Stadgandet trädde i kraft den 1 januari 1961.

Det bör vidare nämnas att *Nordisk vägtrafikkommitté*, som har till uppgift att utarbeta förslag till gemensam vägtrafiklagstiftning för Danmark, Finland, Norge och Sverige, i ett den 26 maj 1966 avgivet betänkande (NU 1966:2—3), som behandlar vägtrafikanternas uppträdande i trafiken, inte upptagit någon motsvarighet till den nu gällande bestämmelsen angående gåendes utrustning i mörker med tänd lykta eller reflexanordning. Kommittén har allmänt ansett sig inte kunna förorda att trafikreglerna innehåller bestämmelser som har karaktären av rekommendation.

Kommittén anför beträffande den nu särskilt aktuella frågan bl. a. att det visserligen är av största vikt att gående, som under mörker vistas på körbanan, i god tid kan ses av fordonsförare. Det kan emellertid inte komma i fråga att göra en sådan regel tvingande, och spørsmålet bör därför inte behandlas i de gemensamma trafikreglerna. Problemet bör enligt kommitténs mening i första hand lösas propagandavägen.

Kommittén är f. n. sysselsatt med att bearbeta över betänkandet avgivna remissvar. Kommittén räknar med att slutföra sitt arbete under hösten 1968.

Frågan om användande av reflexband i trafiken togs upp också i en motion (II:813) vid 1967 års riksdag. Motionen, som berörde även vissa andra trafiksäkerhetsfrågor, remissbehandlades. I ovan nämnda utlåtande anförde utskottet bl. a. följande.

Reflexmaterialets positiva effekt för sikt i mörkertrafik är sedan många år tillbaka experimentellt klarlagd. Utskottet noterar med tillfredsställelse den propagandaverksamhet som förs i syfte att upplysa fotgängare om de risker som är förenade med att utan lykta eller reflexmaterial gå längs en väg under mörker samt om de medel som står dem till buds för att skydda sig mot dylika risker. Ytterligare försök på området synes inte erforderliga. Upplysningskampanjen bör däremot även i fortsättningen bedrivas med all kraft. Vad gäller vägtrafikförordningens rekommendation om gåendes utrustning i mörker må nämnas att den tillkommit på riksdagens initiativ för att stödja den nyssnämnda propagandaverksamheten. I olika sammanhang har där efter gjorts framställningar om att bestämmelsen skall göras tvingande. Saken har emellertid på senare tid kommit i ett nytt läge genom att Nordisk vägtrafikkommitté i ett våren 1966 avgett betänkande med förslag till enhetliga trafikregler för de nor-

diska länderna ansett sig inte kunna förorda att trafikreglerna har karaktären av rekommendationer. Kommittén har inte heller föreslagit att den nu ifrågavarande bestämmelsen görs tvingande. Kommittéförslaget saknar sålunda helt motsvarighet till vägtrafikförordningens rekommendation. Frågan torde få prövas i hela sin vidd i samband med att ställning tas till kommitténs förslag.

Utskottet hemställde att motionen inte skulle föranleda någon riksdagens åtgärd. Detta blev även riksdagens beslut.

Utskottet hänvisar i övrigt till utlåtandet.

Den i motionen I:429 omnämnda uppvaktningen av Sveriges bilkårister för kommunikationsministern har inte föranlett någon Kungl. Maj:ts åtgärd.

Utskottet

Enligt bestämmelse i vägtrafikförordningen bör den som under mörker färdas gående på väg, där det inte finns tillfredsställande belysning och inte heller särskild gångbana, vara försedd med tänd lykta eller också bära klädesplagg som vid belysning skarpt avtecknar sig mot omgivningen.

I motionerna I:429 av herr Svanström och II:525 av herr Rubin yrkas att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t skall hemställa att den nämnda rekommendationen ersätts av en tvingande bestämmelse.

I utlåtande i liknande ärende föregående år omnämnde utskottet att vägtrafikförordningens rekommendation om gåendes utrustning i mörker tillkommit på riksdagens initiativ och att det därefter i olika sammanhang gjorts framställningar om att ersätta den med en tvingande bestämmelse. Utskottet konstaterade vidare att frågan kommit i ett nytt läge sedan Nordisk vägtrafikkommitté i ett våren 1966 avgivet betänkande med förslag till enhetliga trafikregler för de nordiska länderna — under hänvisning bl. a. till att trafikregler inte bör ha karaktären av rekommendationer — inte upptagit någon motsvarighet till den nu gällande bestämmelsen i ämnet. Utskottet förklarade att frågan borde prövas i hela sin vidd i samband med behandlingen av kommitténs förslag.

Vad utskottet anförde föregående år äger alltså giltighet. Utskottet hemställer därför

att motionerna I:429 och II:525 icke föranleder någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 5 mars 1968

På tredje lagutskottets vägnar:

ERIK ALEXANDERSON

Vid detta ärendes behandling har närvarit:

från f ö r s t a kammaren: herrar Alexanderson (fp)*, Knut Johansson (s)*, Ebbe Ohlsson (h), Nils-Eric Gustafsson (cp), Erik Jansson (s), Ernulf (fp)*, Hansson (s)* och fru Landberg (s)*;

från a n d r a kammaren: herrar Johansson i Torp (s), Nyberg (fp), Grebäck (cp), Hedin (h), Tobé (fp)*, Svenning (s), fru Ekroth (s) och herr Hammarberg (s).

*) Ej närvarande vid utlåtandets justering